

най-напред във вестник "Народност" на 20 април 1868 г. В първите три отново се описват безчинства на турците, извършени в Русенско, Ловешко и Разградско.¹⁶

Четвъртата дописка, подписана с псевдонима на Запрянов, която всъщност е и последната му публикация за "Народност"¹⁷, информира за бунтовническите действия на Хаджидимитровата чета, преминала Дунав в началото на юни 1868 г. Верен на стила си, Запрянов прави описание на конкретните победни сражения, които води четата и посочва данни за убити и пленени башибозуци и редовни турски войници и офицери. Със съзнание за историческото значение на тази малка българска революция в очите на Европа, всячески се старае да възвеличи подвига на българските герои и да засили, доколкото е възможно, политическия резонанс от събитията. Обяснимо е пристрастието му към съдбата на четниците, които хвърлят в тревога и панически страх турската власт, още повече, че с мнозина от тях, в т.ч. и със самите Хаджи Димитър и Стефан Караджа се е познава лично. И макар да не е известно дали знае за гибелта на Хаджи Димитър, /който загива на 18 юли, и за разгрома на четата, а оттогава до 9 август, когато е написана дописката, публикувана на 18 с.м. са минали повече от 20 дни/, Запрянов не допуска в публикацията си нито за миг да се прокрадне колебание за успешния изход от българското въстание. В крайна сметка, тази не много голяма, но оптимистична негова дописка, също допринася за прославата на подвига, извършен от четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, за легендарното им безсмъртие. Но героичният опит за въстание не успява и Т. Запрянов, сломен и обезкуражен от гибелта на Хаджидимитровата чета и притиснат от нуждата, решава да опита щастието си на друго жизнено поприще. През август 1868 г. оставя учителството и отива в Александрия, но скоро след това заедно с Иван Грозев, заминава за Виена с намерение да отвори комисионерска търговска къща. Планът му не се осъществява, но с помощта на един от братята Паница и Димитър Анев от Свищов остава да изучи фотографското изкуство. През февруари 1869 г. се връща в Браила и отваря фотографско ателие, което просъществува няколко месеца. Тук той се жени за симпатичната бесарабска българка Александрина Радионова, участничка в театралната трупa на Добри Войников.¹⁸

Тодор Запрянов е между първите членове - учредители и дейци на Българското книжовно дружество, основано през 1869 г. в Браила. През следващите години той активно участва в лекционната пропаганда на дружеството, а заедно с жена си Александрина били в първите редици на българския културен живот в Браила. През периода 1870-1876 г. учителства в Конгас /Бесарабия/, където престоява до 1876 г. След потушаване на Априлското въстание Запрянова издига глас на протест в защита на своя народ като изпраща редица дописки до руски вестници за страданията на българите.¹⁹ Заедно с жена си е измежду първите в комитета по събиране помощи за пострадалите сънародници. При подготовката на Сръбско-турската война в 1876 г. и на българското участие в нея заминава тайно за Русия да събира средства за българските доброволци. Сам той се записва в доброволческата чета на Филип Тотю войвода.²⁰